

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Domitii Plati Societatis Iesv Theologi, De Domini
Nostri Iesv Christi Passione**

Piatti, Domizio

Coloniae Agrippinae, 1610

De varijs commotionibus creaturarum in morte Christi, qui fuerunt quoque
Paßionis eius effectus, & argumentum dignitatis personæ patientis, Cap.4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49474](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49474)

302 DE EFFECT. MORT. SALV.
DE VARIIS COMMOTIONIBUS
creaturarum in morte Christi, qua
fuerunt quoque Passionis eius effe-
ctus, & argumentum digni-
tatis personae pa-
tientis.

CAPVT IV.

QUEM AD MODVM in extremo
dicij die, miranda & horrifca signa
in Sole, luna, stellis, terra, aqua, aere, pla-
mantibus, & omnibus alijs creaturis con-
spicientur, quæ manifestum dabunt iudicium
maiestatis & potentiae summi iudicis,
qui ad iudicandum venturus est
ita quoque conueniebat, vt in iudicio
quod in morte Christi de mundo & de
mone factum fuit: iuxta illud: *Nunc iudicium
est mundi, nunc princeps huius mundi
cietur foras.* alia signa non minoris stuporis
& admirationis in caelo, terra, & abyssi
fierent, quæ maiestatem eiusdem iudicis
Domini pro nobis in Cruce pendenti
viuum patefacerent. Hinc est quod
Sctus Anselmus, animas pias ad horum
norum considerationem adhortatur
quod quantum Passio infirmitatem illam
demonstrat, tantum signa hæc maiestatem

JOHN. 12.

CONSIDERATIO VI. 503

& potentiam illius ostendant: *Iam quidem*, In spec. Euāgel. serm. cap. 17.
 inquit, *infima eius anima mea vidisti, & miserata es: nunc & maiestatem attende, & miraberis qualis est hic, quia calum & terra compatiuntur ei, & mors mortuos viuificat.*

PRIMO igitur considera, commotionem Solis & Lunæ in morte Christi, quo ad stupendam illam eclipsim & mutationem splendoris, qua factum fuit, vt in meridie totis tribus horis, quibus Christus in Cruce pependit, per vniuersum terrarum orbem esset obscura quædam nox, vt Euangelistæ affirmant: *Et tenebra factæ sunt super vniuersam terram.* Matth. 27.

Perpende non minoris formidinis prodigium, huic simile olim à Propheta Amos fuisse præuisum, vbi ait: *Erit in die illa dicit Dominus, occidet vobis sol in meridie, & tenebrescere faciet terram in die luminis.* Amos 8.
 Ezechiel quoque sub figura mortis Pharaonis Regis Aegypti, has cælestium luminum perturbationes, in morte Christi, adumbravit his verbis: *Omnia luminaria cali mætere faciam, & dabo tenebras super terram.* Ezech. 32.

Attende nunc pie Lector, in hac iniustata solis obscuratione (quæ vel facta est, sicut Hieronymo, Bedæ, & alijs placet, quia **D E V S** supernaturaliter & miraculose,

I.
 De eclipsi Solis & Lunæ quæ fuit in Passione Christi.

D. Hier. in Matth. c. 27.

Dion. ep. 7.
ad Polic. in
sue.

Eclipsis so-
lis quid sig-
nificauerit.

I.
Nostram sa-
lutem.

Catech. 2.

Mortem ho-
minis pec-
catoris.

In illa ver-
ba Ioan.
Omnia mihi

losè, radios solares ne ad infima hæc pe-
uenirent, retinuit: vel quia, vt Dionysius
Areopagita vult, DEVS effecit, vt luna ex-
tra cursum suum ordinarium soli opposi-
retur, eumque solito magis obscuraret.
attende inquam & considera, quanto
la hominibus maioris terroris & admira-
tionis causa fuit, tanto maiorem Christo
gloriam attulisse, atque altissimis docu-
mentis & mysterijs plenioris fuisse.

Horum mysteriorum *primum* fuit, quod
à S. Cyrillo Hierosolymitano obseruatum,
nimirum sicut sol, decem lineis retrorsum
reuersus est, in signum, quod DEVS Ecu-
chiæ Regi sanitatem restituisset, & vitam
temporaneam prorogasset: ita quoque
morte Christi Regis totius vniuersi, non
modo sol retrorsum redijt, verum etiam
lumine suo priuatus est, vt intelligeremus
infirmiorem illam, indicium esse salutis
animarum nostrarum, & mortem hæc
sempiternam nobis vitam conferre.

Alterum est S. Athanasij, qui dicitur
co in Christi Passione & morte, solem oc-
cultatum fuisse, vt crederemus, per hæc
mortem, veterem hominem emori, & re-
tiuitati noui hominis, ac nouæ creaturæ
quæ principium & lucem suam habuit
erat in Salvatore, initium dari: Idem, in
quit, *in salutifera Passione, non apparuit*

indicans finem prioris creatura adesse, & principium alterius superuenire, qua diluculum suum & exortum in saluatore consecuta est:

quocirca dicitur: *Ecce vir oriens nomen eius.* Zachar. 6.

Tertium est S. Leonis Papæ, qui affirmat cælum ideo turbatum & obscuratum, terramque tremore concussam fuisse, ut hac ratione elementa in Iudæos, aliosque Christi crucifixores, DEO & omnibus creaturis rebelles, sententiam ferrent. *In execrationem,* inquit, *Iudaici sceleris, vnam protulerunt elementa sententiam, cum obscuratis luminibus cæli, & conuerso in noctem die, terra motibus quateretur insolitis, vniuersaque creatura impiorum se vsui denegaret.* Serm. 8. de Pass. Dom.

Quartum est, uti S. Bernardus piè contemplatur, quia tam graue fuit peccatum crucifixorum Christi, ut ad solum illius conspectum sol expalluerit, ait enim: *Ad hoc,* id est, ad peccatum crucifixorum, *expalluit & expauit tota machina mundialis, & penè in antiquum chaos sunt omnia resoluta.* 4. Grauitatem peccati crucifixorum.

Quintum est, quemadmodum Theophylactus aduertit, obscuras hæcæ mundi tenebras demonstrasse, eum qui in Cruce moriebatur, esse Dominum totius vniuersi, cui cælum, terra, & omnes creaturæ insensibiles & irracionales seruibant: quæ Christi homine creatura rationali, adeò infame deicidium perpetraret, amarissimè plora-

tradita sunt à Patre meo.

Zachar. 6.

3.

Iudaici sceleris detestationem.

Serm. 8. de Pass. Dom.

4.

Grauitatem peccati crucifixorum.

5.

Omnium creaturæ planctum propter mortem Christi.

In Matt. 26.

plorabant, idque vt significarent, magno Dionysio affirmante, obscurata & mortua vera luce, fieri non posse, vt alia creatura luceret: *Creatura DEI in ipso vera luce occubitu, lucere non potuit.*

6. *Sextum*, eruitur ex S. Hieronymo, in illis Christi maiestatem. *Isaia* verba: *Non erat ei aspectus neque decor.* *S. Hier in Isa'am.* *Isai. 53.* *vbi ait: Despectus erat Christus, quando pendebat in Cruce. Decorus autem aspectu, quando ad Passionem eius, terra tremuit, saxa dirupta sunt, & fugiente sole, aeternam noctem, elementa timuerunt.*

7. *Septimum*, ex Tertulliano sumi potest, qui dicit, mundum idcirco tenebris velatum fuisse, vt posset ornamento hoc lugubri, DEO suo in Cruce morienti, exequias facere: *Contenebratus inquit orbis lugubre praeceperit officium.*

Quid sit descendum nobis sit ex prodigio ecclipsis. Ex his mysterijs in ecclipsi quae morte Saluatore facta est, adumbratis, atque ex quam plurimis alijs, pietatis & seruitutis (vt ita dicam) officijs, quae creaturae rationis expertes Christo tum praestiterunt, non solum Christianus cognoscat & formidabit Christi magnitudinem & maiestatem: quamuis enim infirmum & mortalem se monstraret, erat nihilominus supremus & absolutus totius vniuersitatis Dominus, à quo etiam moribundo & mortuo cuncta dependebant: verumtamen

iam discet, de peccatis suis vehementer dolere, eaque assiduis lacrymis deplorare, speciatim illa, quæ à sensualitate oriuntur: quæ intellectum ita obscurant, vt lumine priuatus, in tenebris & obscuritate remaneat, & bonum suum haudquaquam cognoscat.

SECVNDO, expende tecum, alterum prodigium, quod in Christi Domini morte accidit, veli, videlicet templi discissio:

Ecce velum templi scissum est in duo à summo usque deorsum. Vbi dicitur velum templi, vt intelligamus, non fuisse disruptum velum interius quod erat in Sanctis Sanctorum, sed exterius tantum vt grauissimi testantur autores: quod verè prodigiosum & admirabile fuit, quia sicut sanctus Chrysostomus ait: Non erat velum hoc templi debile ac ruptu facile, sed fortissimum, quia compositum erat magno artificio, atque contextum ex auro, serico, purpura, hiacinto, bisso, & cocco, quæ colorum varietas, non erat sine ingenti mysterio, quandoquidem exprimebat in se, elementorum & cælestis regionis varietatem, eratque incredibilis magnitudinis, adeo vt totam exteriorem templi partem, à Sanctis Sanctorum diuideret. quemadmodum vult Aristarchus in historia sua de septuaginta interpretibus.

II.

De veli templi scissione.

Marc. 15.

S. Ioã. Chrys. Joseph. de bello Iudaiico lib. 6. cap. 6.

Aristarchus

Fuit

Fuit quoque signum hoc prodigiosum quia, præterquã quod factum fuit in signi maiestatis eius qui moriebatur, quem modum in morte magnorum principum & regum vexilla discerpi, scuta conteri, & alia similia fieri solent: significat quoque multa alia mystica & mirabilia. *primò* quidem Christus hoc prodigio indicare voluit mysterium quod sanctus Ambrosius declarat cum ait: *Velum scindens quo vel duorum populorum divisio, vel priorum Synagoga profanatio declaratur. dicitur ergo velum vetus, ut Ecclesia nova sua vela suspendat. Synagoga velamen auferatur, ut religionis interna mysteria reuelata mentis cernamus obtutu.*

1.

*Lib. 10. in**Luc.*

Veli templi scissio significauit profanationem Synagogæ.

2.

Apertio portæ celestis.

Secundum mysterium, in hoc prodigio nobis adumbratum fuit, quia per mortem Redemptoris nostri, omnibus fidelibus porta celestis Paradisi, qui est verum Dei templum, reuerabatur: ea enim ad hoc que tempus ita occlusa fuerat, ut nec quantumcunque sanctitatis esset, eam penetrare valeret. Colligitur hoc ex ijs quibus Paulus ad Hebræos scribit, iuxta multorum Patrum interpretationem, spectatum Cyrilli Alexandrini, cuius verba ne longior sim, prætermitto.

Hebr. 9.

Cyrril. li. 12. in Ioan. cap. 37.

3.

Magnorum mysteriorum

Tertium fuit quod Origenes his verbis describit: *Velum quod erat à foris, confectum*

est à summo vsque deorsum, vt ab initio mundi vsque ad finem eius conscisso velamine, mysteria publicentur, quæ vsque ad Christi aduentum rationabiliter fuerant occulta. Hinc est, quod cum sacra scriptura & sensus illius teste S. Bonauentura essent velata, significarenturque per decem illa, quæ sub alis Cherubim occultabantur: *Sacra scriptura*, inquit, *est velata, quod significant illa decem, quæ velata sunt sub alis Cherubim*: in morte Christi disrupto hoc velo, mysteria Passionis & nostræ redemptionis ex se humanæ capacitati ignota, fuerint manifestata, & paulatim à sanctis secundum diuinum beneplacitum penetrata, iuxta illud S. Gregorij: *Secundum incrementa temporum, crescit scientia spiritualium Patrum*. Qui longiorem hac de re tractationem desiderat, legat sermonem decimumseptimum & decimumoctauum S. Leonis Papæ de Passione Domini.

Quartum & vltimum mysterium fuit, quod notat Theophylactus, nimirum DEVM voluisse hoc signo demonstrare immanitatem peccati Iudæorum; sicut enim illi videntes vel audientes aliquid, quod ad DEI contumeliam vel offensam redundare videretur, vestimenta scindere consueuerant; ita Christus hanc illorum consuetudinem ad usum adhibens, cum

in Christi morte de-
tectionem.
Orig. tract.
35. in Matth.
S. Bonau. in
Psalm. 146.

Homil. 16 in
Ezech.

4.
Grauitatem
peccati Iu-
dæorum.
Theophyl. in
Matth. cap.
27.

Kk tam

tam enorme delictum conspicaretur, vestimentum templi conscidit.

III.

De terræ
motu, in
Christi Pas-
sione.

Matth. 27.

Plin. nat. hi-
stor. lib. 2.

cap. 84.

Suet. in Tib.

cap. 48. Dio.

lib. 57.

Psal. 17.

Hebr. 12.

TERTIVM prodigium fuit, ingem-
ille terræ motus, quo vniuersus pene ter-
rarum orbis concussus fuit, sicut Euangeli-
um testatur, & prophanæ historia ab-
pulantur, quæ addunt quoque duodecim
ciuitates hoc terræ motu in Asia subuersas
fuisse, in signum quod DEVS contra tra-
cifixores Filij sui, propter enorme illorum
scelus iratus esset, iuxta illud Psalmiste
*Contremuit terra & commota est, fundamen-
ta montium conturbata sunt & commota sunt,
quoniam iratus est eis.* In signum quoque, ut

S. Paulus Apostolus affirmat, magnarum
mutationum & commotionum, quæ in
animabus hominum, in morte Christi ma-
ximè futuræ erant: vel quemadmodum
vult Theophilactus, vt demonstraretur
Iudæis, ingens vltio, quæ capitibus illorum
impendebat, speciatim, quod è terra illa, in
qua tantum scelus contra DEVM & Domi-
num suum designauerant, eijciendi essent.

Significatū præterea fuit hoc prodigio,
sicut Tertulliano placet, DEVM terræ &
omnium elemētorum pati. Nam ideo tre-
muit & concussa est, quia illum in Cruce
pendentem iustinare non poterat: *Eccē
tem, inquit ille, & elementa concutiantur.
Dominus enim patiebatur ipsorum.*

Lib. 4. ad-
uers. Marc.

Theophi-
lactus.

CONSIDERATIO VI. 311

Porro dum in morte Christi terra con- tremiscit, & cum illa infernus fortissime concutitur: disce tu etiam peccator, seu- ram Dei iustitiam metuere: si enim illa ad- ed rigida in Filium qui omni virtute & in- nocentia virebat & florebat, extitit, quid de te ligno sicco, abiectoque & perfido mancipio faciet? Recordare saepenumero illorum Christi verborum: *si in viridi lig- no hoc faciunt, in arido quid fiet?*

Peccator metuere de- bet DEI iustitiam.

Luc. 23.

Præterea dum terra tremit, & cum il- la omnes simul plantæ commouentur, flo- rumque pulchritudo obfuscatur, ed quod illorum principium deficeret, & fortissi- ma illa columna, à qua sustentabantur, fueret: disce tu quoque in D E O benè fun- datus esse, & rebus terrenis ac sensualibus, quæ te separant ab illo, non nimium pasci & delectari.

De petra- rum scis- sione.

Considera cum supradicto terræ motu aliud coniunctum fuisse prodigium, dis- scissionem videlicet petrarum, sicut Euan- gelistæ testantur: *Et petra scisse sunt:* inter quas petras, quæ pluribus in locis in Chri- sti morte disruptæ fuerunt: multi volunt fuisse quoque montem Caluariæ, qui duas in partes diuisus, crucem improbi latro- nis ex vna, Crucem verò Christi cum cru- ce probi latronis ex altera parte, reliquit: Superliminare tēpli quod totum scissum

Matth. 27. Cyrill. Ca- tech. 13. Hier. epist. 150. 7. 8.

Kk 2 fuit:

SALV. retur, ve it, ingem peneter t Euang- toria an- duodecim subueria ontra cru- e illorum sal mille Fundamen- mota sunt, noque, vi- magnarum quæ in Chri- sti ma- di modum straretur s illorum rra illa, & Domi- ti essent. prodigio, terra & ideo tre- in Cruce. Ecce ab- utimus; Pot-

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

fuit: in Italia quoque promontorium Caietanum, & montem Auernum, qui variis modis patuerunt (quemadmodum nostrum quoque temporibus cerni potest) ut non modò essent viua, verumetiam stupenda testimonia Maiestatis Christi, qui patiebatur. Ex quo adueri potest, quanta admiratione dignum sit, videre petras Christo patiente, ex sola commiseratione discindi: & hominum corda longè quibusuis etiam adamantibus duriora esse: *Poperunt cor suum adamantem*: etenim non modò non commoti fuerunt hoc spectaculo, verumetiam tam feri & duri cordis extiterunt, ut cor Christi transfodere, tantumque impietatem in DEVM committere non erubuerunt.

Zachar. 7.

IV.

De apertione monument.

Matth. 27.

QUARTVM prodigium fuit monumentorum apertio, prodigium sanè maximum mortis Christi: *Et monumenta aperta sunt*: quod non tantum ut nonnulli volunt, effectus fuit ingentis terræ motus, sed factum quoque fuit ex speciali Dei prouidentia, ut nimirum demonstraretur, efficacia mortis Christi, cuius virtute mortuis vita, & sanctis immortalitas conferebatur; Vnde S. Thomas ait: *Aperta sunt monumenta ad ostendendum, quod per eius mortem, mortuis vita daretur*. Et sanctus Cyrillus Hierosolymitanus inquit: *Deposuit*

3. part. 9.

46. art. 4.

Catech. 13.

sol pro
per s
sunt.
est in
non ha
VI
Christi
eiecer
ptura
Lecto
rias, &
action
in diu
pulchr
pore
uinas
H
uimu
mult
in m
cuius
la, qu
ta fu
mus e
Hier
runt
I
Christi
coll
Rom

Sol propter iustitia Solem: petra scissa sunt, propter spiritualem Petram; sepulchra aperta sunt, & mortui surrexerunt propter eum qui est inter mortuos liber, & emisit eos de lacu non habente aquam.

Vbi considera, si sepulchra in morte Christi aperta fuerunt, & mortuos foras eiecerunt, eò quod autorem vitæ susceptoræ essent, decere quoque Christiane Lector, vt & tu sepulchrum cordis tui aperias, & mortuos malarum ac peruersarum actionum, atque omnem insensibilitatem in diuinis obsequijs foras expellas, & sepulchrum DEI viui effectus, omni tempore promptus & dispositus maneat ad diuinas inspirationes suscipiendas.

His prodigijs quæ hæcenus considerauimus, annumerari quoque possunt alia multa admiranda, quæ grauissimi autores in morte Christi euenisse fidem faciunt, cuiusmodi primum esse possunt, voces illæ, quæ in templo Hierosolymitano audita fuerunt Angelorum dicentium: *Migremus ex his sedibus*: quemadmodum sanctus Hieronymus, Chrysostomus, & alij referunt.

De alijs prodigijs quæ in morte Christi acciderunt.

S. Hier. ep. 150. q. 8. Chrysostom. Euseb. Bar. tom. 1.

Euf. de præp. lib. 5. cap. 9.

Illud quoque quod Eusebius in morte Christi accidisse refert, & ex Plutarcho colligi potest: videlicet, cum eodem die Romani, quidam ex AEGYPTO in Italiam

Kk 3 nauis

naugarunt, & insulis quas Echinadas vocant appropinquarent, auditam fuisse vocem nauclero præcipientem, vt ad portum appulsus diceret: *Magnus Pan mortuus est*: quod cum ab illo factum fuisset, resonauerunt extemplò voces tremende & ululatus terribiles, dæmonum locum illum inhabitantium, quasi de hoc numquam ipsis pernicioso, plurimum dolerent.

Aliud etiam Paulus de Pallatio recepit, quod ex reuelationibus S. Brigide desumptum est, ipso videlicet momento, quo Christus animam exhalauit, omnes homines sensisse subitaneas quasdam timoris & horrois perturbationes, quarum causas ignorabant.

Expende præterea non esse mirandum quòd cælum, terra, & creaturæ omnes stupendas in morte Christi commotiones ostenderint: si enim ob eam tantummodo causam, quòd DEVS à populo suo esset derelictus Propheta exclamauit: *Obstupescite cali super hoc, & porta eius desolamini vehementer*: quid putas illos facturos fuisse, quando eundem non modo derelictum & odio habitum, verumetiam occisum & mortuum conspexerunt?

Cæterum super omnia consideratione dignum est, quod de hac creaturarum perturbatione notat S. Cyprianus his verbis:

Jerem. 2.

Lib. 2. de homino penitent.

Cum ad crucem Domini confundantur sydera,
 elementa turbentur, contremiscat terra, nox
 diem claudat, sol ne Iudaorum facinus videre
 cogatur, radios & oculos suos subtrahat; ille
 non loquitur, nec mouetur, nec maiestatem suam
 sub ipsa saltē Passione profitetur: vsque ad finem
 perseueranter & iugiter tolerantur omnia, vt
 cōsumetur in Christo plena & perfecta patiētia.

DENIQUE vt hoc caput concludā, con-
 sidera cum S. Augustino, duo potissimū ex
 hisce prodigijs & cōmotionibus creatura-
 rum nobis sumenda esse, quorū primum est,
 quod quamuis Christus vt malefactor iu-
 dicatus, vt reus & sceleratus Cruci affixus,
 atque à DEO derelictus esse videatur, attamen
 non deesse miracula, signa & prodigia,
 que innocentiam eius, & virtutū integritatem
 demonstrant: *Quamquam tu* (inquit ille
 loquēs ad Christum) *videaris vt maleficus
 crucifixus, vt flagitiosus & impius: quamquam
 videaris à DEO derelictus: non desunt mira-
 cula, non deest virtutum abundantia.*

Alterum est considerare quanto dolore
 correpta fuerit mater, cum ex morte Filij
 eius creaturæ rationis expertes tam vehe-
 mentem dolorem haurirent: *Cogitare libet.*
 (inquit idem) *quantus dolor tunc fuerit ma-
 tri, cum sic doleant que insensibilia sunt: non
 lingua loqui, non mens cogitare valebit, quanta
 dolore tenebatur anima Maria.*

Kk 4 Ad.

*Serm. de
 Pass. Do-
 mini.
 Quæ nobis
 ex his pro-
 digijs docu-
 menta su-
 menda sint.*

Serm. 13. de
Paß.

Ad aliam quoque considerationem vtilissimam in hac ipsa materia inuitat nos LEO Papa his verbis: *Contremiscat in demptoris sui supplicio terrena substantia, rempantur infidelium mentium petra, & qui mortalitatis grauantur sepulchris, discussa obstaculorum mole, prosiliant: appareant nunc quous in ciuitate sancta in Ecclesia DEI futura resurrectionis indicia; & quod gerendum est in corporibus, fiat in cordibus.*

*INVENIRI IN S. CRUCE
paradisum quemdam spiritualium deliciarum: cumque esse vltimum
Passionis Christi effectum.*

CAPVT V.

Genes. 2.

QVEMADMODVM in mundi ordo Paradisum quemdam omnium temporalium deliciarum DEVS plantauit, iuxta illud Geneseos: *Plantauit autem DEVS Paradisum voluptatis a principio: qui tum propter loci amœnitatem, tum propter plantarum pulcherrimarum varietatem, tum propter fructuum elegantiam, tum propter aquarum limpidissimarum copiosas scaturigines homini magnæ esset voluptati & recreationi: ita quoque in principio quando DEVS fundauit*